Сторінка Робітничого Запомогового Товариства

ЯК ЗАРАЗЛИВІ ХВОРОБИ ПЕРЕДАЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ ПОВІТРЯ.

Зараза передається через повітря двома способами: краплинками й порошинками. Коли людина кашляє, чхає або розмовляє, то з рота в неї вилітає багато краплинок слини й харкотиння. Російський учений, проф. Лащенків зробив таку спробу: він узяв у рот особливих мікробів, що мають властивість, оселяючись на хлібі, желятині й деяких інших речовинах, утворювати червоні плями, схожі на плями крови. Мікроби в роті у професора змішалися зі слиною і слизом. Коли професор, підчас лекції, розмовляв зі студентами, чихав і кашляв, то разом із краплинками слини у нього з рота вилітали і мікроби. У салі по багатьох місцях стояли мисочки з желятиною; краплинки слини разом із мікробами осідали на желятину; по деякому часі желятина в тих мисочках, що до них потрапили мікроби, вкрилася червоними плямами. Виявилося, що краплинки слини з мікробами залітали досить далеко: на 50 метрів, а то й ще більше.

Подібні спроби робили й інші вчені — акад. Д. К. Заболотний і німецький учений Флюге. Акад. Заболотний ставив мисочки з поживними середовищами коло ліжка хворих на легеневу чуму. Коли хворі кашляли, мікроби осідали на поживному середовищі й розплоджувалися там. Проф. Флюге біля туберкульозних хворих ставив клітки з морськими свинками, що дуже легко сприймають туберкульозну заразу. Свинки, вдихуючи в себе повітря, разом із тим вдихували краплинки харкотиння із туберкульозними мікробами і заражалися.

Краплинки в залежності від розміру можуть залишатися в повітрі 4 — 6 годин, і легко переносяться найслабішими повітряними течіями.

Відходи хворих (харкотиння, слина, слиз то-що), потрапляючи на землю, легко змішуються з усяким сміттям і порохом. Висихаючи, вони разом із порошинками підіймаються й носяться в повітрі. Деякі мікроби досить добре зносять висихання (гнойотворчі мікроби, що спричиняються до нагноєнь у рані, мікроби сибірки, туберкульози то-що). Порошинки, так само, як і краплинки, залишаються в повітрі деякий час (1 — 1½ години) в залежності від свого розміру: більші — довше носяться в повітрі, дрібніші — скорше осідають на землю й ріжні річи. Осівши, вони знов можуть піднятися в повітря, коли підмітають підлогу, коли дме протяг і т. д. Коли людина дихає, порошинки й краплинки потрапляють у дихальні шляхи (горлянка, бронхи, легені і т. д.).

Через повітря можуть поширюватися такі хвороби: туберкульоза (сухоти), проказа, дифтерія, інфлюенца (грипа), кашлюк, легенева чума, запалення легенів, запалення мозкових оболонок (менінгіт), кір, шкарлятина, віспа, сибірка (телій).

В одному ґрамі хатнього й вуличного пороху часто-густо буває понад мільйони зародків, особливо в той час, коли, підмітаючи й прибираючи помешкання, збивають куряву. В брудних, напівтемних, кепсько перевітрюваних помешканнях звичайно буває сила мікробів: десятки й сотні тисяч мікробів у кожному кубічному метрі повітря. Захворіти в такому помешканні дуже легко, а тим паче, якщо в ньому живуть хворі на заразливі недуги, наприклад, на туберкульозу. А найскоріше заражаються туберкульозою в таких умовах діти: лазячи на підлозі, вони забруднюють собі рученята порохом.

Щоб охоронити себе від зараження порохом та краплинками, треба додержувати таких правил:

1. Вилучати заразливо хворих від здорових людей.

2. Кашляючи, чхаючи або сякаючись, треба закривати носа, ба навіть і ціле обличчя хусточкою, щоб не розбризкувати навкруги себе харкотиння та слини.

3. Хату слід підмітати мокрим віником, треба частіше поновляти долівку, а підлогу треба частіше мити.

4. Річи, що є в хаті, треба витирати мокрою хусточкою. Килими, ковдри, матраси то-що треба виносити на свіже повітря і там старанно вибивати з них порох та перевітрювати їх на сонці.

5. Треба частіше перевітрювати хату, відчиняючи кватирки (взимку), а влітку — вікна і двері.

6. По фабриках, де утворюється багато пороху (тютюнові фабрики, млини, друкарні то-що), порох винищують за допомогою пилосмоків.

М. Соловйов.

З ЦАРСТВА ТУБЕРКУЛЬОЗНИХ.

Тяжко писати самоукові про що небуть. Хоч очима багато бачиш і розумом розумієш, але описати дуже тяжко. От живемо тут в Санаторії для туберкульозних, як у мішку і боремося за своє життя. Бо само життя є ніщо инше, як боротьба за життя. Тож ми також боремося.

Келґарська санаторія положена між Бов ривером і сіпіарського залізницею, що йде в гори. Коли потяг тут спиняється, то все ноґі жертви туберкульози приходять сюди, старі відходять — ну вам не треба пояснювати, куди ті старі відходять.

Іду я з вечері, дивлюся, прийшов потяг, а і йде чоловік з двома валізками, ледво ноги волочить за собою. Бачу — нова жертва. І пригадалося мені, що два роки тому назад я так само ішов і не знав, що зі мною станеться в короткім часі. Два роки проминуло. І ще я не доклепав того здоровля, котре віддав майновласникам за ті нещасні зелені, що за них ми купуємо кусок насущного хліба. Тепер нема здоровля і нема нічого. Такий є зараз я, таких сотки, тисячі по цілій Канаді.

Пани збірають сотки тисяч, мільйони доларів, а робітники — сухоти, каліцтво, ревматизм. Про що це нам говорить? Це говорить нам про те, що ми повинні орґанізуватися, залишити недбальство, ворожнечу, а братися до орґанізаційного і освідомляючого життя. Бо доки ми будемо розєднані, розбиті, доти ми не поставимо опору визискові, доти нас десяткуватимуть сухоти та инші слабости, а наші родини житимуть в нужді й недостатках.

На цему місци складаю щиру подяку усім тим, що брали участь в розіграві мого дзиґарка для здобуття фонду для моєї дружини й дитини, які жиють в нужді й недостатках.

Дзиґарок виграло число 458, Колгорст, Алта.

Келґари, Алта. *П. Мироник.*

САМІ ДЛЯ СЕБЕ РОБИМО ЗЛО.

Відділ Р.З.Т. в Ст. Боніфейс, Ман., має 60 членів і членкинь. Здається, є й кому працювати. Так що-ж, не всі члени й членкині зрозуміли завдання отого запомогового товариства. Чимало з них не являються навіть на зборах відділу Р.З.Т. Дехто прийде раз на три місяці, заплатить вкладку й міркує, що вже всьо зробив, що від него вимагає статут товариства. На підприємства, що їх влаштовує відділ Р.З.Т., багато членів і членкинь не приходять, помочі своїй орґанізації не дають ніякої. Якось раз один з наших членів взявся за алькоголевий бизнес. На тому прилапала його поліція й він заплатив поверх 200 доларів за оту спробу. Заряд відділу подав йому заввагу, щоб він звернув з цієї бизнесової дороги, а то буде виключений з членів, він самий вийшов з орґанізації, щоб далі провадити свою брудну роботу.

Іншим разом прийшла одна жінка до своєї сусідки й там почалась між ними сварка. Зі сварки прийшло й до бійки. Дві жінки так обгаратали третю, що вона опинилася аж в шпиталі.

Й багато-багато усяких подібних випадків трапляється в нашій місцевості, а трапляються вони тому, що в нас за мало читають свою робітничу пресу, за мало дбають про освідомлювання самого себе. Коли-б так читали робітничі ґазети, тоді певно не викидали-б по $200.00 за алькоголеві бизнеси й не терпіли-б болів від побоїв.

У нашому відділі відбуваються збори що-місяця. І, як звичайно, на зборах є чимало справ до обговорювання. Лихо тільки в тому, що саме на зборах немає кому говорити, зате на вулиці вже після зборів найдеться повно промовців. На вулиці заговорять вже, що так і так не повинно бути, те й те треба зробити. Тут і судить один одного, лаються, а зчаста й брехнями послуговуються.

Гадаю, що цього не повинно бути поміж зорґанізованими членами. На те є мітінґи всього членства, є засідання зарядів і там місце на полагоджування всяких справ і розрахунків, що виринули з будь-яких причин.

Є і в нашій місцевості чимало робітників, що цілими тижнями ходять безробітні. Й вони, замісць використати отой важкий для них час на здобуття собі знаннів, на прочитування робітничих часописів та клясової літератури, вони піячать, програють в карти останній гріш й потім кінчають бійкою та волочаться по адвокатах й судах. *К. І. М. Василевич.*

Сент Боніфейс, Ман.

ЧИТАЙ І НЕ МИНАЙ.

Що значить бути членом Р.З.Т.? А значить воно ось що: я заплатив $3.00, а допомоги дістав $16.00 за 16 днів. Справді — сума то невелика, але хорував би я більше, то й дістав би більше. Річ в тому, що Р.З.Т. опікується своїми членами в разі їх слабости, чи каліцтва й дає їм допомогу. Не всі родичі опікуються своїми дітьми так, як Р.З.Т. своїми членами. Робітники всюди при праці наражені на великі небезпеки. От наприклад в лісі тут побило дерево робітника. Взяли його й повезли до Ді Пес, але живого не довезли. Иншого знову льоґи забили на місци. А ще иншого так тяжко побито, що він зійшов з розуму.

Тож нас, робітників, обовязком є бути членами Р.З.Т., бо воно в тяжких часах заопікується нами, а в разі отаких смертних випадків дає допомогу тим, яких ми лишили по смерти. Ставаймо, товариші, членами Р.З.Т.!

Складаю на цему місци щиру подяку Головному Зарядові за виплачену мені запомогу й кличу всіх ставати членами Р.З.Т.

Іван Якимів.

Ді Пес, Ман.

ЧИ ВСЮДИ ТАК ВІДВІДУЮТЬ ХОРИХ?

Бути членом Р.З.Т., такої великої запомогової робітничої орґанізації, кожний робітник повинен уважати собі за честь. Р.З.Т. — це не асекураційна компанія, але справжня запомогова орґанізація, бо складається вона з самих робітників, які відбувають свої збори й самі на них рішають над своїми справами та над тим, як доглядати своїх хорих товаришів. Однак не всюди товариші роблять так, як слід. Часами у нас брак товариського відношення в орґанізації. Я сам лежу хорий вже 13-ий місяць і протягом всего часу мене опікуни хорих відвідали всего по одному разові й то лише першого місяця моєї слабости. Зате на кожних місячних зборах дають і давали звіти, говорячи, що тов. Гарасимик далі хорий.

Однак я довідуюся, що у нашій місцевости є ще більше хорих товаришів і їх опікуни відвідують і гарно доглядають та ще й другим кажуть, щоб їх відвідували. А це тому, що це є односельчани опікунів хорих. Я думаю, що у нас такої ріжниці не повинно бути. Ми мусимо опікуватися хорими однаково без ріжниці, односельчани він, чи ні. Ми всі члени одної орґанізації.

Ошава, Онт. *М. Гарасимик.*

ДЕЩО ПРО НАШІ ЗБОРИ.

В неділю, 10. березня, по полудні відділ Р.З.Т. в Тіммінс, Онт. відбув свої місячні збори. На збори, як звичайно, прийшло трохи більше, як половина членів і членкинь, а решта мітінґували в дома при картах і ґрамофонах. Таке поступовання стало вже правилом в багатьох наших членів. Коли-ж на мітінґу перейде яка важна ухвала, то вони потім тормозять працею. Ми не були на зборах, говорять, не голосували, то й не будемо виконувати. А спитаєте їх, чому вони не були на зборах, в них зразу найдеться десять причин: хворів, робив, ходив куди і т. д. Такі то в нас є члени.

Та й збори в нас відбуваються не так як по інших відділах. В нас на збори приходять ексчлени і нечлени нашої орґанізації. Прийдуть собі, посідають і слухають, як ми обговорюємо наші орґанізаційні справи.

На цих останніх зборах прийшло із-за тих нечленів між товаришами до гострої суперечки. Одні твердили, що вони можуть бути на зборах, а другі заперечували. Скінчилося на тому, що вони залишилися таки на зборах. А такого немає по інших відділах і в нас не повинно бути.

Що деякі добрі симпатики є в нас час від часу на зборах—це ще не так зле. На них є надія, що стануть нашими членами. Але непростиме вже те, що наші провідні товариші дозволяють бути на зборах людцям, які покинули робітничі орґанізації і зараз шкодять нам своїми балачками. Таким людцям, по мойому, вступ на збори повинен бути рішуче заборонений.

Членкиня Р.З.Т.

Тіммінс, Онт.

ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА.

В неділю, 3. лютого, відділ Р.З.Т. в Дромгелер, Алта. відбув свої ділові збори. Все йшло в нас добре, доки ми не дійшли до грошевої справи. Ходило про здобуття резервового фонду для відділу. Довго ми радили над цею справою і вкінці рішили влаштувати на ту ціль забаву. Щоб запевнити прихід, один товариш зробив внесок, що кожний член нашого відділу повинен купити тикет на цю забаву. На цей внесок гостро накинулося кількох членів.

— Ми диктатури не стерпимо, — сказали вони. Силою ви нас не заставите купувати тикетів.

Внесок не перейшов. Забаву влаштовано за вільною продажею тикетів.

Забава відбулася досить гарно. Грала на цій добірна музика, товариші приготовили добру перекуску — всі бавилися весело і були задоволені.

Прийшли на забаву члени і нечлени нашої орґанізації. Але не прийшли на неї товариші, що бояться в орґанізації проти диктатури. А могли прийти, бо працюють і мають гроші.

Член Р.З.Т.

Дромгелер, Алта.

Забезпечіть себе на випадок слабости, або каліцтва в Робітничім Запомоговім Товаристві ще таки нині!

ЖИТТЯ І ВЧЕННЯ ДАРВІНА.

(Продовження.)

Немає переходових щаблів від виду до виду —значить немає й спорідненості, немає й спільности походження орґанічних істот. Між одним видом і другим є велике провалля, значить не було й близькости, а з давніх-давен існують різко відокремлені один від одного види, нерухомі, у всі часи зовсім однакові—такі, якими їх очевидно випустив з своїх рук в перші дні творіння господь бог.

Такий головний доказ ворога.

4. Відповідь Дарвіна на заперечення ворогів.

Перше заперечення, як ми бачимо, полягає в тому, що види орґанічних істот за історичних часів, за пам'яти людства не перемінилися один на одного і істотно не змінилися.

На це заперечення Дарвін коротко відповідає:

По-перше—це неправда, по-друге—коли-б це була правда, це ще нічого не доводить.

Неправда тому, що люди практики, садівники й скотарі, не зважаючи на брехливі теорії, в дійсності тільки те й роблять, що безперервно удосконалюють рослини і тварини, міняють колір, ріст, плодовитість, вагу нових орґанізмів, що їх вони виводять.

А удосконалювати, це значить перш за все робити зміни, намагатися відхилити від батьківського типу. Отже, практика дає безсумнівні і блискучі докази, що стверджують головну думку Дарвіна про те, що орґанічні форми можуть мінятися і дійсно міняються. Далі ми ще побачимо все значіння, все багатство й ріжноманітність способів цих змін.

Тепер же припустімо на мить, що за історичних часів види рослин і тварин не змінилися. Як би це й було так, то звідціля ні в якому разі ще не можна робити висновку про незмінність видів, як це намагаються зробити вороги дарвінізму. Справа в тому, що весь так званий історичний період людства, себто період, про який є документи поколінь, що жили до нас, цей період охоплює час всього якихнебудь три-чотири тисячоліття. Тимчасом, як живі істоти появились на землі багато мільйонів, вірніш сотні мільйонів років тому.

Цей факт твердо встановили науки—ґеольоґія та палеонтольоґія. Порівнюючи з цими сотнями мільйонів років, весь так званий історичний період є нікчемний уламок часу, буквально одна мить у глибині численної кількости віків. Що-б ми сказали про людину, що постояла п'ять хвилин над колискою дитини, і, не помітивши за цей час зросту дитини, зробила-б висновок, що діти взагалі не ростуть і не змінюються, лише на тій підставі, що за ці п'ять хвилин спостерегач не помітив росту. На основі наших спостережень за незначно короткий історичний період ми так само не можемо говорити про нерухомість, незмінність орґанічних форм, як хрущ, що живе один лише день,—про відсутність росту молодого дуба, що живе століття. Дуб безперечно був колись маленьким, виростав, і продовжує рости і змінятися, та ба хрущ надто недовговічний, щоб спостерігати і безпосередньо помітити цей ріст. До цього питання ми ще повернемося, поки-ж що подивімось, як відповідає Дарвін на друге заперечення.

Друге заперечення ворогів дарвінізму, як ми пригадуємо, полягає в тому, що щаблі драбини орґанічних істот різко обривається там, де утворюється останній поділ—вид, і що між окремими видами того самого роду є нічим незаповнена порожнеча.

Дарвін тут дає разючу відповідь, підкопуючи і скидаючи саме поняття вид. Численними фактами він доводить, що існування цієї порожнечі між окремими видами є плід простого нерозуміння. В дійсності-ж існують безсумнівні переходи форм між видами, хоч і не завжди очевидні, хоч і не завжди вони впадають у вічі. Перш за все він звернув увагу на існування, так званих, відмін.

За старим визначенням, відмінами звуть такі форми рослин і тварин, що належать до одного виду, але відріжняються один від одного другорядними, неістотними ознаками, і при спаровуванні дають нащадків.

Види-ж за їх визначенням відріжняються один від одного істотними важливими ознаками і при спаровуванні не дають нащадків.

Дарвін дуже просто відкидає весь цей поділ.

По-перше,—каже він,—важко і навіть неможливо встановити, які це істотні і які неістотні ознаки. Отже, весь цей поділ на види й відміни у великій мірі сумнівний і свавільний. А по-друге,—помічені численні випадки, коли, так звані, відміни одного виду не дають нащадків при спаровуванні між собою, в той час, як, спаровуючи ріжні види, матимемо від них нащадків, і, крім того, види ці виявляються плодовитими.

А між иншим, безпліддя при спаровуванні якраз і є ніби-то, найпевнішою ознакою, що ці дві форми належать до ріжних видів. Отже, безпліддя при спаровуванні ріжних видів, за старими поглядами, ніби навмисне є для того, щоб зберегти у всій чистоті існуючі форми рослин і тварин, і безпліддя спаровування ріжних видів це ніби кара від бога або природи за порушення видових меж.

Дарвін просто відкидає тут самий факт безпліддя при спаровуванні ріжних видів.

Звичайно,—каже він,—не можна собі уявити нащадків від людини й риби, від дуба й моху. Десь є межі плодовитости, спаровування ріжних орґанічних істот. Та ця межа, по-перше, досить рухома, а по-друге, вона у всякому разі проходить не там, де її шукали старі натуралісти, не між видами. А це в даному разі й має істотне значіння, бо саме вид вони оголосили основною межею, основною формою від віку однаковою і незмінною.

(Далі буде.)

ТОВАРИШІ РОБІТНИКИ! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісти"! Не забувайте також про пресовий фонд одинокої української робітничої ґазети!

НА СКЛАДІ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКОЇ КНИГАРНІ

ви завжди дістанете найкращі і найновіші книжки: оповідання, повісти, романи, наукові, економічні, соціяльні і ин.

У НАС Є:

Багатий вибір театральних підручників для великих і малих драмгуртків;
Найновіші журнали з Радянської України;
Ріжні ноти для хорів і сольоспівів;
Ріжні музичні інструменти;
Перуки, мальовидла, все потрібне для драмгуртків;
Ґрамофонні рекорди й ґрамофони.

ЖАДАЙТЕ нашого катальоґа.

Разом з книгарнею міститься ІНФОРМАЦИЙНЕ І ФІНАНСОВЕ БЮРО, яке дає всякі поради, виконує ріжні припоручення, пересилає гроші до старого краю, вибірає афідейвіти, продає шифкарти.

Обслуга ТОЧНА Й ДЕШЕВА.
Можете самі переконатися.

Пишіть на адресу:

WORKERS AND FARMERS BOOK STORE
або
INFORMATION & FINANCIAL BUREAU
550 Selkirk Ave., Winnipeg.